

Sygn. akt XII C 592 / 18 (poprzednio I C 813 / 17)

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia SO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Piotr Józwik**

po rozpoznaniu w dniu 16.06.2020 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. K.**

przeciwko **(...) Bankowi (...) S.A. w W.**

o ustalenie i zapłatę

I. ustala, że umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) z dnia 22.08.2008 r. zawarta pomiędzy powodem W. K. oraz (...) Bankiem (...) S.A. w G. (poprzednikiem prawnym pozwanego) jest nieważna;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda **321.522,60 zł** (trzysta dwadzieścia jeden tysięcy pięćset dwadzieścia dwa złote, sześćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi

odsetkami za opóźnienie liczonymi w sposób następujący:

- od kwoty 196.552,23 zł – od dnia 24.10.2017 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 124.970,37 zł – od dnia 03.04.2020 r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda **64.805,87 CHF** (sześćdziesiąt cztery tysiące osiemset pięć franków szwajcarskich, osiemdziesiąt siedem centymów) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 03.04.2020 r. do dnia zapłaty;

IV. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

V. zasądza od pozwanego na rzecz powoda **17.517 zł** kosztów procesu.

UZASADNIENIE

W dniu 18.05.2017 r. powód W. K. wystąpił przeciwko pozwanemu – (...) Bankowi (...) S.A. w W. o:

1. ustalenie, że umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) z dnia 22.08.2008 r. (zawarta pomiędzy powodem a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem (...) S.A. w G.) jest nieważna, ewentualnie ustalenie, że nieważne są postanowienia § 1 ust. 1, § 5, § 8 ust. 6, § 12 ust. 3 i § 15 ust. 7 pkt 3 Części Ogólnej Umowy są nieważne;

2. zasądzenie od pozwanego 196.552,23 zł wraz z odsetkami;

3. zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 22.08.2008 r. zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank (...) S.A. umowę o kredyt mieszkaniowy (...). Umowa została zawarta we W., zaś wszelkie formalności powód przeprowadzał w W. za pośrednictwem tamtejszego biura (...). Powód w tym czasie pracował w W. w Banku (...) – zajmował stanowisko związane z obsługą terminali płatniczych i nigdy nie zajmował się finansami i bankowością. W dniu 11.05.2005 r. powód zawarł z tym Bankiem – na preferencyjnych warunkach – umowę złotowego mieszkaniowego kredytu budowlano-hipotecznego w kwocie 441.000 zł na sfinansowanie budowy nieruchomości lokalowej w W., którą to nieruchomość nabywał z myślą o lokum dla dorastających dzieci zamierzających podjąć studia w W.. W 2008 r. powód zmienił pracodawcę, co spowodowało znaczny wzrost kosztów zaciągniętego kredytu. W tamtym czasie na bardzo szeroką skalę swoją działalność prowadzili doradcy finansowi / pośrednicy kredytowi, np. (...) czy (...). Pracownik (...) w W. przedstawił powodowi – według jego zapewnień – najlepszy i najpopularniejszy kredyt hipoteczny (...) dostępny wówczas na rynku. Miał to być kredyt we frankach szwajcarskich wypłacany w złotych polskich. Powodowi nie przedstawiono żadnej oferty kredytu złotowego, a jedynie zapewniono, że kredyt niczym nie różni się od dotychczasowego poza tym, że będzie tańszy dla powoda. Powodowi nikt również nie tłumaczył różnic pomiędzy kredytem złotowym a kredytem indeksowanym czy denominowanym w walucie obcej. Powodowi nie wręczono projektu / wzoru umowy kredytowej zawieranej przez (...) Bank w ramach oferty kredytów (...), wskazując, że nie ma takiej praktyki. Gdyby powód otrzymał do przeanalizowania wzór umowy, być może powzięłby wątpliwości co do sposobu ustalania kursów walut, ale jest to jedynie przypuszczenie, gdyż aktualnie powód ma zupełnie inną świadomość co do produktów oferowanych przez banki w latach 2007-2009 nazywanych kredytami frankowymi. Treść umowy przedłożonej powodowi do podpisania została w całości opracowana przez (...) Bank (...) S.A. Umowa składa się z dwóch części: części szczególnej umowy (CSU) oraz części ogólnej umowy (COU). Umowa zawiera jednostronnie przygotowane przez bank gotowe klauzule umowne, a zatem stanowi typowy wzorzec umowy. Łącznie bank wypłacił powodowi 490.000 zł. Powód zobowiązał się do spłaty kredytu w miesięcznych równych ratach kapitałowo-odsetkowych w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat wyrażonym w walucie, w której kredyt jest denominowany. W umowie wskazano nadto, że spłata będzie następowała w złotych, w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej, a do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosowany będzie kurs sprzedaży CHF wg Tabeli kursów obowiązującej w banku w dniu spłaty.

Powód odwołał się do unormowania umowy kredytu w art. 69 ust. 1 prawa bankowego. Podniósł, że do essentialia negotii tej umowy należą: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Powód stwierdził, że umowa zawarta w dniu 22.08.2008 r. nie stanowi umowy kredytu, albowiem zawiera liczne odstępstwa od przywołanej definicji legalnej zawartej w prawie bankowym. W umowie kwota (wartość) kredytu wyrażona została w CHF, natomiast wypłata kredytu i ustalenie wysokości raty odnosi się do PLN, a to przy zastosowaniu arbitralnego kursu waluty zgodnie z Tabelą kursów obowiązujących w banku. W tej sytuacji powód nigdy nie spłacał nominalnej wartości kredytu, gdyż z powodu różnic kursowych zawsze będzie to inna kwota.

Zastrzeżenia zawarte w umowie dotyczące przeliczeń stanowią rodzaj ukrytej prowizji banku, są zatem niedozwolonymi klauzulami umownymi. Bank przyznał sobie bowiem prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu i odsetek (opłat, prowizji) waloryzowanych kursem szwajcarskiej waluty. Co istotne, w umowie nie wskazano kryteriów kształtowania kursu CHF. Bank przyznał sobie nieodwołalne prawo do dowolnego decydowania o ostatecznej i nieznannej powodowi w dniu zawarcia umowy wysokości zadłużenia powoda, co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i jednocześnie jest rażącym naruszeniem równowagi między stronami umowy. Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu i odsetek w oparciu o jednostronnie

ustalone, własne Tabele kursów obowiązujące w wybranej przez bank chwili, nieweryfikowalne i nieprzewidywalne dla powoda.

Umowa w postaci, w jakiej została zawarta, nie przewidywała w ogóle możliwości uruchomienia kredytu w walucie szwajcarskiej (kwota kredytu miała być oddana do dyspozycji powoda wyłącznie w walucie polskiej), co przy jednoczesnym wyrażeniu kwoty kredytu w umowie w walucie szwajcarskiej oznacza złamanie przez bank zasady walutowości obowiązującej w chwili zawarcia umowy (art. 358 kc w brzmieniu obowiązującym do dnia 23.01.2009 r.), co powoduje, że umowa z dnia 22.08.2008 r. jest bezwzględnie nieważna (art. 58 § 1 kc).

Powód zakwestionował skuteczność postanowienia § 1 ust. 2 COU dotyczącego przeliczenia wypłaconej kwoty kredytu, wskazując, iż zapis ten nie był z nim indywidualnie uzgadniany. Zakwestionowane postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, ponieważ w sposób zupełnie dowolny uprawnia bank do ustalania kursu CHF w dniu uruchomienia kredytu. Bank przyznał sobie w ten sposób prawo do jednostronnego ustalenia wysokości zadłużenia powoda w walucie obcej.

Powód zakwestionował ustanowienie hipoteki w złotych, gdyż nie była to rzeczywista waluta wierzycelności, a jedynie oznaczenie pieniądza, w którym miały być podejmowane czynności wykonawcze wynikające z zobowiązania.

Powód podniósł, że tak skonstruowana umowa nie stanowi umowy kredytu, jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 kc w całości, zawiera bowiem liczne odstępstwa od definicji legalnej zawartej w prawie bankowym.

Powód podał, że dochodzone roszczenie obejmuje okres od 05.10.2008 r. do 10.07.2012 r. Wskazał, że łączna wysokość rat kapitałowo-odsetkowych pobranych przez pozwanego wynosi:

- w okresie od 05.10.2008 r. do 06.10.2014 r. – 321.522,60 zł,
- w okresie od 05.11.2014 r. do 07.11.2016 r. – 29.759,81 CHF.

Nadto pozwany nienależnie pobrał od powoda:

- 219 PLN tytułem opłaty za ustanowienie hipoteki,
- 30 PLN tytułem opłat za wysyłkę wezwań do zapłaty,
- 879,59 CHF tytułem marży naliczonej za okres od 27.08.2008 r. do 05.01.2009 r.

Powód wskazał, że żąda zwrotu części środków finansowanych pobranych przez pozwanego w oparciu o nieważną umowę kredytu za okres od 05.10.2008 r. do 10.07.2012 r. w kwocie 196.552,23 zł.

Swoje roszczenie powód oparł na przepisie art. 405 kc w zw. z art. 410 § 2 kc.

W odpowiedzi na pozew z dnia 26.10.2017 r. (k. 98-135) pozwany (...) Bank (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu.

Pozwany wskazał, że zawarcie umowy kredytu poprzedzone zostało złożeniem przez powoda w dniu 30.07.2018 r. wniosku kredytowego. W tamtym okresie w ofercie (...) Bank (...) S.A. znajdowały się zarówno kredyty w PLN, jak i w innych walutach wymiernych niż CHF. Podczas negocjacji kredytowych powód zdecydował się na zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w CHF. Warunki kredytu wybrane zostały przez powoda z przedstawionej mu przez profesjonalnego doradcę z (...) sp. z o.o. oferty, która składała się również z produktów kredytowych konkurencyjnych banków. Powód potwierdził fakt przekazania mu informacji o ryzykach związanych z kredytem denominowanym kursem waluty obcej. W treści CSU powód wprost oświadczył, że przed zawarciem umowy kredytu otrzymał i zapoznał się z treścią wzoru umowy kredytu oraz treścią Ogólnych warunków udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...). W OWU opisane zostały warunki oraz sposób uruchomienia kredytu, a także szczegółowo opisano sposób spłaty kredytu. Kredytobiorca już od momentu zawarcia umowy kredytu miał alternatywę co do

sposobu spłaty kredytu, tj. mógł dokonywać spłat na rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy, bądź też dokonywać spłat bezpośrednio na rachunek obsługi tego kredytu, który mógł być prowadzony w walucie kredytu, dzięki czemu powód mógł spłacać kredyt w walucie CHF już od momentu zawarcia umowy kredytu.

Według pozwanego treść CSU wskazuje na indywidualne uzgodnienia czynione przez powoda z (...) Bank (...) S.A., w szczególności w zakresie rodzaju i waluty kredytu, kwoty kredytu oraz marży Banku. Poszczególne postanowienia umowy kredytu podlegały negocjacom i wyjaśnieniom w celu uwzględnienia dokonanych przez powoda wyborów.

Po wypłacie kredytu ostateczne saldo kredytu (pierwotne saldo zadłużenia powoda) w walucie kredytu wyniosło 246.379,73 CHF, a powód nie kwestionował zasad i poprawności przeliczeń kursowych dokonywanych na podstawie umowy, w tym wysokości salda kredytu wyrażonego w CHF.

Co równie istotne, kredytobiorca zdawał sobie sprawę z możliwości negocjacji i zmiany postanowień umowy, również w toku jej wykonywania, co skutkowało zawarciem porozumienia do umowy kredytu w dniu 22.10.2014 r. Powód skorzystał z uprawnienia przyznanego mu na mocy ustawy z dnia 29.07.2011 r. o zmianie prawa bankowego (tzw. ustawy antyspreadowej) i spłaca kolejne raty kredytu, począwszy od 11.2014 r. w walucie CHF.

Według pozwanego, z uwagi na fakt zatrudnienia w Banku (...) S.A. oraz w Centrum (...) sp. z o.o. nie sposób uznać powoda za osobę odpowiadającą cechom przeciętnego konsumenta, gdyż doświadczenie powoda dotyczące umów związanych z transakcjami finansowymi, w tym rozliczeniami walutowymi, statuuje go w gronie osób o ponadprzeciętnej wiedzy w tym zakresie, a co za tym idzie mających świadomość ryzyk związanych z transakcjami walutowymi.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powoda. Biorąc pod uwagę, że raty kredytu pobierane były z rachunku bankowego powoda, uznać należy, że roszczenie powoda przedawniło się w terminie dwuletnim określonym w art. 731 kc – dotyczy to roszczenia o zwrot kwot pobranych z rachunku przed 17.07.2015 r. Gdyby nie podzielić powyższej argumentacji, nie ulega wątpliwości, iż miesięczne raty uiszczone przez powoda stanowią świadczenia okresowe, które zgodnie z art. 118 kc przedawniają się z upływem lat trzech – dotyczy to roszczenia o zwrot rzekomych nadpłat rat kredytu za okres do dnia 17.07.2014 r.

Odnosząc się do zarzutu nieważności umowy kredytu, pozwany podniósł, że kwota środków oddanych powodowi do dyspozycji wskazana została wprost w § 1 ust. 1 CSU, natomiast późniejsza kwestia wypłaty tej kwoty w przeliczeniu na złotówki stanowi tylko element techniczny. Powód w żaden sposób nie wykazał, że kursy określone w Tabelach ustalane były przez Bank w sposób dowolny (arbitralny) i nie stanowiły kursów rynkowych.

Pozwany odwołał się do dotychczasowego orzecznictwa sądowego wskazującego, że kredyt denominowany mieści się w zakresie swobody umów.

Podniósł, iż bezpodstawne są zarzuty powoda dotyczące nieważności umowy kredytu. W umowie prawidłowo wskazano jej essentialia negotii, w tym kwotę udzielonego kredytu. Łącząca strony umowa kredytu spełnia wymogi z art. 69 ust. 2 pkt 2 i 4 prawa bankowego. Obowiązkiem kredytobiorcy w kredycie denominowanym jest zwrot kwoty kredytu wyrażonej w walucie obcej, która to kwota kredytu nie ulega zmianie w zależności od obowiązującego kursu waluty obcej. Kwota wskazana w § 1 ust. 1 CUS w walucie obcej, tj. 246.379,73 CHF, stanowi rzeczywistą kwotę kredytu, natomiast wypłacona powodowi kwota wyrażona w walucie PLN stanowi jedynie rynkowy odpowiednik (równowartość) kwoty udzielonego kredytu w walucie płatności. Zastosowanie do umowy kredytu kursów przeliczeniowych z Tabeli kursów obowiązującej w Banku było fakultatywne i zależało od decyzji samego kredytobiorcy, tj. decydował on, jak będzie spłacać raty kredytu. Mechanizm taki, oparty na wyborze samego kredytobiorcy, nie może naruszać jego interesów.

Pozwany stwierdził, że to kwota wyrażona w walucie CHF, a nie wypłacona faktycznie w PLN, została postawiona do dyspozycji powoda. Nie sposób zatem zgodzić się z oceną powoda, że w umowie kredytu nie została określona kwota kredytu, a zatem brak jest elementu istotnego umowy.

Pozwany zakwestionował twierdzenie o braku wiedzy powoda na temat konstrukcji i mechanizmu umowy o kredyt denominowany oraz ryzyk z nią związanych.

W piśmie procesowym z dnia 03.03.2020 r. (k. 922-923) powód rozszerzył żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o:

- ustalenie, że umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) z dnia 22.08.2008 r. jest nieważna,

- zasądzenie od pozwanego 321.672,40 zł z odsetkami,

- zasądzenie od pozwanego 64.805,87 CHF wraz z odsetkami,

podtrzymując żądanie ewentualne w dotychczasowej postaci.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Powód W. K. był zatrudniony w Banku (...) S.A. jako dyrektor operacji zajmujący się płatnościami w centrum kart i czeków.

/ dowód: zeznania powoda W. K. – e-protokół z dnia 11.02.2020 r. 00:16:58-

01:09:57 k. 910-912 i 914 /

W dniu 11.05.2005 r. Bank (...) S.A. w W. oraz W. K. zawarli umowę mieszkaniowego kredytu budowlano-hipotecznego (inwestycja realizowana przez inwestora zastępczego) nr (...).

Bank udzielił powodowi kredytu w kwocie 441.000 zł na okres 16 lat, z ostatecznym terminem spłaty w dniu 16.05.2012 r. (§ 1 ust. 1-3), przeznaczonego na sfinansowanie budowy nieruchomości lokalowej oznaczonej nrem (...) w budynku (...) (Przy Oranżerii II Etap) wraz z przynależnościami oraz miejscem postojowym nr (...) w garażu podziemnym – położonej w W. przy ul. (...) realizowanej przez inwestora zastępczego Miejskie Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w W. przy ul. (...) w W. (§ 2).

Kredyt ten miał preferencyjny charakter z uwagi na zatrudnienie powoda w Banku (...) S.A.

Powód zamieszkiwał w opisanym lokalu razem ze studiumującym synem.

/ dowód: umowa kredytu z dnia 11.05.2005 r. z załącznikami – k. 44-61; zeznania powoda

W. K. – e-protokół z dnia 11.02.2020 r. 00:16:58-01:09:57 k. 910-

912, 914 /

Zarządzeniem nr (...) z dnia 30.05.2008 r. Prezes Zarządu (...) Bank (...) S.A. w G. wprowadził – z dniem 02.06.2008 r. – Instrukcję udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...) w miejsce Instrukcji udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...) wprowadzonej zarządzeniem nr (...) z dnia 26.11.2007 r.

Instrukcja ta przewidywała, że:

- III.1. Zawarcie umowy o kredyt / aneksu do umowy. Rejestracja danych i przygotowanie umowy o kredyt / aneksu oraz umów prawnych zabezpieczeń:

1/ w przypadku kredytów denominowanych w walucie obcej, obowiązuje następujący sposób przeliczania kwoty kredytu do umowy:

a) po kursie kupna danej waluty według Tabeli kursów z dnia złożenia wniosku obowiązującej w Banku w momencie dokonywania przeliczeń kursowych – gdy wnioskodawca

wnioskuje o kwotę kredytu określoną w walucie obcej,

b) po kursie kupna danej waluty według Tabeli kursów z dnia podpisania umowy w pozostałych przypadkach;

2/ w przypadku kredytów wypłacanych jednorazowo, przeliczona kwota przyznanego kredytu powiększana jest o 3 % bufor, w celu wyeliminowania ryzyka niedokonania transakcji z tytułu różnicy kursowych (np. kredyt na spłatę innego kredytu).

/ dowód: zarządzenie nr (...) z dnia 30.05.2008 r. oraz Instrukcja udzielania przez (...) Bank

(...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...) – k. 173-177 /

W 2008 r. powód zakończył pracę w Banku (...) S.A. Bank zapowiedział zmianę warunków kredytu zaciągniętego przez powoda. Powód postanowił wówczas zaciągnąć nowy kredyt w innym banku na spłatę kredytu udzielonego mu przez dotychczasowego pracodawcę.

Powód zgłosił się do biura pośrednictwa kredytowego (...) sp. z o.o. w W.. Podczas rozmowy doradca kredytowy przedstawił powodowi jako najkorzystniejszą ofertę kredytu denominowanego do CHF (...) Banku (...) S.A.

/ dowód: zeznania powoda W. K. – e-protokół z dnia 11.02.2020 r. 00:16:58-

01:09:57 k. 910-912 i 914 /

W dniu 30.07.2008 r. powód złożył w biurze pośrednictwa kredytowego (...) sp. z o.o. Oddział w W. wniosek o kredyt mieszkaniowy (...) na formularzu (...) Bank (...) S.A. w G..

We wniosku powód wskazał:

- wnioskowana kwota kredytu – 490.000 zł,

- waluta kredytu – CHF,

- okres kredytowania – 204 m-ce,

- system spłat – raty równe,

- dzień spłaty rat – 5,

- okres kredytowania – 204 m-ce,

- cel kredytowania:

- nr 13 – 412.494,56 zł,

- nr 17 – 77.595,44 zł.

Powód zamierzał przeznaczyć środki uzyskane z kredytu na spłatę kredytu wcześniejszego oraz na wyposażenie mieszkania.

Wniosek kredytowy powoda przyjął doradca M. W..

/ dowód: wniosek o kredyt z dnia 30.07.2008 r. – k. 166-172; zeznania powoda W.

K. – e-protokół z dnia 11.02.2020 r. 00:16:58-01:09:57 k. 910-912 i 914 /

Pośrednik kredytowy przedstawił powodowi dane dotyczące kursu CHF z okresu 2-3 lat wstecz. W tamtym okresie kurs CHF oscylował na poziomie 1,98-2,00-2,10 PLN. Symulacja spłaty kredytu wskazywała na ewentualny wzrost kursu o 20 %, do poziomu 2,60 PLN. Taka wyżka kursu nie stanowiła dla powoda problemu. Kredyt był tańszy z uwagi na niższe oprocentowanie.

W celu spłaty kredytu powód założył rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy w (...) Banku (...) S.A., z którego miały być potrącane raty kredytu. Nie było mowy o możliwości spłaty rat kredytu bezpośrednio w CHF. Powodowi nie były przedstawiane zasady ustalania kursów walut przez Bank, w tym wysokości spreadu, oraz ustalania wysokości raty; nie było mowy o charakterze kredytu denominowanego oraz o zabezpieczeniu przed ryzykiem kursowym.

Powód negocjował marżę Banku, został poinformowany, że jest to jedyny parametr podlegający negocjacom.

/ dowód: zeznania powoda W. K. – e-protokół z dnia 11.02.2020 r. 00:16:58-

01:09:57 k. 910-912 i 914 /

Doradcy kredytowi w firmie (...) sp. z o.o. informowali klientów o stosowaniu w umowach kredytów walutowych dwóch kursów: kupna przy wypłacie kredytu i sprzedaży przy spłacie rat. Pokazywali tabele kursowe, dostępne na stronach banków, gdy klient o to dopytywał. Informowali klientów, że rata kredytu jest zależna od kursu CHF i może się zmieniać.

Po przyjęciu od klienta dokumentów i wypełnieniu wniosku doradcy przekazywali wniosek do dalszego procedowania w banku. Nie przedstawiali klientom do podpisania oświadczeń o ryzykach związanych z kursami walut oraz zmiennym oprocentowaniem. Przygotowywali symulację na podstawie podstawowych danych (kwota kredytu, wkład własny, okres kredytowania, itp.).

Zdarzały się sytuacje informowania o wysokości spreadu, kiedy oferty były porównywalne. Wysokość spreadu – procentowa była odczytywana z informacji przekazywanych przez poszczególne banki.

/ dowód: zeznania świadka M. W. – e-protokół z dnia 26.09.2019 r. 00:02:17-

01:29:26 k. 785-787 /

Powód załatwił sprawę kredytu za pośrednictwem doradcy kredytowego. Do Oddziału (...) Banku (...) S.A. udał się dopiero w celu podpisania umowy kredytu. Nie otrzymał wcześniej projektu tej umowy, zapoznał się z tekstem umowy w Oddziale przed podpisaniem.

/ dowód: zeznania powoda W. K. – e-protokół z dnia 11.02.2020 r. 00:16:58-

01:09:57 k. 910-912 i 914 /

W dniu 22.08.2008 r. (...) Bank (...) S.A. w G. O/Główny (...) Placówka Bankowa w W. jako kredytodawca oraz W. K. jako kredytobiorca zawarli umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr (...).

Umowa składała się z dwóch części: Części Szczególnej Umowy oraz Części Ogólnej Umowy (stanowiącej przyjęty w Banku wzorzec umowny).

Bank udzielił powodowi kredytu hipotecznego określonego jako kredyt denominowany udzielony w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 246.379,73 CHF z przeznaczeniem na spłatę kredytu zaciągniętego w (...) S.A., udzielonego na cele mieszkaniowe, przy czym kwota udzielonego kredytu na w/w cel miała zostać powiększona o 38.970,96 CHF z przeznaczeniem na dowolny cel (§ 1 ust. 1-3 CSU).

Kredyt został udzielony na okres od 22.08.2008 r. do 05.08.2025 r. (§ 1 ust. 4 CSU).

Wartość rynkowa nieruchomości wynosiła 444.372,79 CHF (§ 1 ust. 5 CSU).

Całkowity wkład własny kredytobiorcy wynosił 200.993,06 CHF (§ 1 ust. 6 CSU).

Kwota kredytu do wypłaty na rachunek spłacanego kredytu/kredytobiorcy wynosiła 246379,73 CHF (§ 1 ust. 7 CSU).

Oprocentowanie kredytu wynosiło 4,72833 % w stosunku rocznym w chwili podpisania umowy (§ 1 ust. 8 CSU). Marża Banku w dniu udzielenia kredytu wynosiła 1,98 % w stosunku rocznym, zaś jej obniżenie w okresie kredytowania 1 pp z tytułu ustanowienia docelowego zabezpieczenia spłaty (§ 1 ust. 9 i 10).

Szacunkowy całkowity koszt udzielonego kredytu wynosił 192.463,85 zł (§ 2 ust. 1 CSU).

Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiły (§ 3 ust. 1 CSU):

1. hipoteka kaucyjna do kwoty 735.000 zł ustanowiona na lokalu mieszkalnym położonym w W. przy ul. (...), KW nr (...),

2. cesja na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych, potwierdzona przez ubezpieczyciela.

Spłata kredytu miała nastąpić do dnia 05.08.2025 r. w równych 202 ratach kapitałowo-odsetkowych 5 dnia każdego miesiąca, odsetki poczynając od 05.10.2008 r., kapitał poczynając od 05.11.2008 r. (§ 5 ust. 1-9 CSU).

Część ogólna umowy stanowiąca część nr 2a regulaminu udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...) przewidywała, że:

- § 1 ust. 1 – kredyt mieszkaniowy (...) jest udzielany w złotych;

- § 1 ust. 2 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej kwota kredytu w złotych zostanie określona poprzez przeliczenie na złote kwoty wyrażonej w walucie, w której kredyt jest denominowany, według kursu kupna tej waluty zgodnie z Tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia środków;

- § 1 ust. 3 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej:

1/ zmiana kursu waluty wpływa na wypłacane w złotych przez Bank kwoty transz kredytu

oraz na spłacane w złotych przez kredytobiorcę kwoty rat kapitałowo-odsetkowych,

2/ ryzyko związane ze zmianą kursu waluty ponosi kredytobiorca, z uwzględnieniem § 12 ust. 2-4 oraz § 20 ust. 6;

- § 2 ust. 2 pkt 3 – stopa bazowa w przypadku kredytów denominowanych w CHF odpowiada obowiązującej w ostatnim dniu roboczym przed dniem uruchomienia kredytu stawce LIBOR 3M;

- § 2 ust. 3 – stopa bazowa ustalona w umowie o kredyt obowiązuje do przedostatniego dnia włącznie, 3-miesięcznego okresu obrachunkowego; pierwszy okres obrachunkowy liczony jest od dnia uruchomienia kredytu;

- § 4 ust. 1 – zmiana stopy bazowej na stopę obowiązującą w ostatnim dniu roboczym przed dniem zmiany następuje ostatniego dnia każdego 3-miesięcznego okresu obrachunkowego (lub najbliższego dnia roboczego następującego po tym dniu), aż do dnia całkowitej spłaty kredytu, przy czym pierwsza zmiana następuje po 3 miesiącach, licząc od dnia uruchomienia kredytu;

- § 4 ust. 5 – w przypadku kredytów denominowanych do przeliczeń aktualnego salda kredytu na PLN stosuje się średni kurs NBP dla danej waluty, aktualny na ostatni dzień roboczy danego miesiąca;

- § 12 ust. 2 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej wypłata środków następuje w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej;

- § 12 ust. 3 – do przeliczeń kwot walut uruchamianego kredytu stosuje się kurs kupna waluty obcej według Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu wypłaty środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych;

- § 12 ust. 4 – w przypadku kredytów denominowanych, gdy przyznana kwota kredytu na skutek różnic kursowych okaże się na dzień uruchomienia ostatniej transzy kredytu kwotą:

1/ przewyższającą kwotę wymaganą do realizacji celu określonego w § 1 ust. 2 CSU, Bank uruchomi środki w wysokości stanowiącej równowartość w walucie kredytu kwoty niezbędnej do realizacji tego celu oraz dokona pomniejszenia salda zadłużenia poprzez spłatę kwoty niewykorzystanej,

2/ niewystarczającą do realizacji celu określonego w § 1 ust. 2 CSU, kredytobiorca zobowiązany jest do zbilansowania inwestycji poprzez uzupełnienie środków własnych przed wypłaceniem środków przez Bank;

- § 15 ust. 1 – spłata kredytu powinna nastąpić w terminach i kwotach określonych w doręczonym kredytobiorcy harmonogramie spłat;

- § 15 ust. 7 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej:

1/ harmonogram spłat kredytu wyrażony jest w walucie, w której kredyt jest denominowany,

2/ spłata następuje w złotych, w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej,

3/ do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosowany jest kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu spłaty;

- § 19 ust. 1 pkt 3 – kredytobiorca może ubiegać się o prolongatę okresu kredytowania w przypadku, gdy umowny okres kredytowania jest krótszy niż okres maksymalny;

- § 22 ust. 1 – niespłacenie przez kredytobiorcę raty kredytu wraz z odsetkami w terminie lub spłacenie jej w niepełnej wysokości powoduje, że należność z tego tytułu staje się zadłużeniem przeterminowanym;

- § 22 ust. 2, 3 i 6 – za każdy dzień utrzymywania się tego zadłużenia Bankowi należne są odsetki naliczane według stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP od kwoty zaległego kapitału;

- § 23 ust. 1 – Bank może wypowiedzieć umowę kredytu m.in. w przypadku:

1/ niedotrzymania warunków określonych w umowie,

2/ zwłoki w spłacie w terminie dwóch pełnych rat kredytu mieszkaniowego, w przypadku kredytu udzielonego w kwocie nieprzekraczającej 80 000 zł;

3/ powstania zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu pogorszenia się stanu finansowego kredytobiorcy,

4/ znacznego obniżenia realnej wartości zabezpieczeń kredytu,

5/ postępowania egzekucyjnego wszczętego przeciwko kredytobiorcy,

6/ przedłożenia przez kredytobiorcę fałszywych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów bądź nierzetelnych oświadczeń,

7/ ujawnienia okoliczności nieznanych Bankowi w dniu podpisania umowy, które w ocenie Banku stwarzają zagrożenie terminowej spłaty kredytu,

8/ nienależytego wykonywania innych umów zawartych z Bankiem;

- § 23 ust. 2 – okres wypowiedzenia przez Bank umowy o kredyt wynosi 30 dni.

Uruchomienie kredytu miało nastąpić jednorazowo lub w transzach (§ 2 ust. 1 Ogólnych warunków udzielania kredytu mieszkaniowego (...)):

1/ zawarciu umowy o kredyt mieszkaniowy,

2/ spełnieniu przez kredytobiorcę warunków do uruchomienia kredytu, zawartych w umowie.

Wypłata środków miała nastąpić nie później niż w ciągu 90 dni od daty zawarcia umowy o kredyt oraz w okresie nie dłuższym niż 5 dni roboczych od daty złożenia przez kredytobiorcę pisemnego wniosku (na wzorze bankowym) o wypłatę środków (§ 2 ust. 2 Ogólnych warunków).

Wypłata kolejnej transzy kredytu miała nastąpić w okresie nie dłuższy niż 5 dni roboczych od daty złożenia przez kredytobiorcę pisemnego wniosku (na wzorze bankowym) o wypłatę środków (§ 2 ust. 3 Ogólnych warunków).

/ dowód: umowa o kredyt mieszkaniowy nr (...) z dnia 22.08.2008 r. – k.

21-35; Ogólne warunki udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu

mieszkaniowego (...) – k. 178-188 /

W dniu 25.08.2008 r. powód złożył wniosek o wypłatę transzy / kredytu mieszkaniowego na podstawie umowy o kredyt nr (...) z dnia 22.08.2008 r. (kwota udzielonego kredytu 490.000 PLN / równowartość w złotych 246.379,73 CHF).

Powód wniósł o wypłacenie w dniu 27.08.2008 r. I transzy kredytu w kwocie 412.494,56 zł na rachunek spłacanego kredytu nr (...) tytułem spłaty kredytu mieszkaniowego.

W dniu 27.08.2008 r. (...) Bank (...) S.A. wypłacił na rzecz Banku (...) S.A. 412.494,56 zł, co miało stanowić równowartość 204.813,58 CHF według kursu 2,0140.

/ dowód: wniosek z dnia 25.08.2008 r. – k. 62-63 i k. 189-190; zaświadczenie z dnia 23.10.2017 r.

– k. 193-201 /

W dniu 23.09.2008 r. powód złożył wniosek o wypłatę transzy / kredytu mieszkaniowego na podstawie umowy o kredyt nr (...) z dnia 22.08.2008 r. (kwota udzielonego kredytu 490.000 PLN / równowartość w złotych 246.379,73 CHF).

Powód wniósł o wypłacenie w dniu 25.09.2008 r. II transzy kredytu w kwocie stanowiącej równowartość 41.566,15 CHF na własny rachunek nr (...) – 84.025,97 zł.

W dniu 26.09.2008 r. (...) Bank (...) S.A. wypłacił na rzecz powoda 77.505,44 zł, co miało stanowić równowartość 37.755,96 CHF według kursu 2,0528, zaś 3.810,19 CHF zostało przeznaczone na częściową spłatę kredytu.

/ dowód: wniosek z dnia 23.09.2008 r. – k. 191-192; zaświadczenie z dnia 23.10.2017 r. – k. 193-

201 /

Zarządzeniem nr (...) z dnia 20.10.2008 r. Prezes Zarządu (...) Bank (...) S.A. wprowadził Instrukcję ustalania przez Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut (...) Bank (...) S.A.

Instrukcja przewidywała, że:

- § 1 ust. 2 pkt 9 – Tabela kursów/ Tabela oznacza zestawienie kursów średnich, kursów kupna i sprzedaży dla walut obcych oraz kursów średnich NBP, przygotowywane w każdy dzień roboczy; Tabela kursów zawiera również informacje i minimalnej kwocie transakcji negocjowanej oraz godzinę od której obowiązuje;
- § 1 ust. 2 pkt 11 – Średni kurs rynkowy oznacza średnią arytmetyczną kursów kupna i sprzedaży dla danej pary walut z systemu Reuters z momentu tworzenia danej Tabeli;
- § 2 ust. 1 – Tabela kursów tworzona jest i autoryzowana przez pracowników DSPTS, upoważnionych w pełnomocnictwie udzielonym przez Zarząd (...)Bank (...) S.A.;
- § 2 ust. 3 – Tabela kursów ustalana jest każdego dnia roboczego do godz. 9.00 (tabela podstawowa) oraz najpóźniej do godz. 16.00 (tabela rozszerzona); w tym celu pracownicy DSPTS zobowiązani są do sprawdzenia dostępności systemu informacyjnego Reuters, a następnie systemu Globus;
- § 2 ust. 5 – dopuszczalne odchylenia od średnich kursów różnią się w zależności od rodzaju Tabeli (podstawowa lub rozszerzona); wysokość dopuszczalnych odchyłeń zaakceptowanych przez Zarząd (...) Bank (...) S.A. określa Załącznik do Instrukcji;
- § 2 ust. 6 – Tabela podstawowa obowiązuje od godz. 9.00 danego dnia roboczego do momentu wprowadzenia następnego Tabeli podstawowej lub Tabeli rozszerzonej;
- § 2 ust. 7 – Tabela rozszerzona obowiązuje najpóźniej od godz. 16.00 danego dnia roboczego do wprowadzenia pierwszej Tabeli następnego dnia roboczego.

Zgodnie z załącznikiem do Instrukcji maksymalne, dopuszczalne odchylenia od średnich kursów rynkowych wynosiły dla CHF (II grupa walut):

- dla Tabeli kursów bezgotówkowych:
 - podstawowej - +/- 3,30 %,
 - rozszerzonej - +/-3,80 %,
- dla Tabeli kursów gotówkowych:
 - podstawowej - +/- 3,50 %,
 - rozszerzonej - +/- 4,00 %.

Bank stosował kurs walutowy kupna i sprzedaży oddzielnie dla transakcji gotówkowych (kursy dla pieniędzy) oraz transakcji bezgotówkowych (kursy dla dewiz).

Zarządzeniem nr (...) z dnia 26.02.2010 r. Prezes Zarządu (...) Bank (...) S.A. wprowadził zmiany do Instrukcji ustalania przez Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut (...) Bank (...) S.A. wprowadzonej Zarządzeniem nr

(...).

Zgodnie z załącznikiem do Instrukcji maksymalne, dopuszczalne odchylenia od średnich kursów rynkowych wynosiły dla CHF (II grupa walut):

- dla Tabeli kursów bezgotówkowych:

- podstawowej - +/- 4,00 %,
- rozszerzonej - +/- 4,50 %,
- dla Tabeli kursów gotówkowych:
- podstawowej - +/- 5,00 %,
- rozszerzonej - +/- 5,00 %.

Zarządzeniem nr (...) z dnia 22.10.2012 r. Prezes Zarządu (...) Bank (...) S.A. wprowadził – z dniem 01.11.2012 r. – Instrukcję ustalania przez Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut (...) Bank (...) S.A. oraz uchylił zarządzenia nr (...) i (...).

Nowa instrukcja przewidywała, że:

- § 1 ust. 2 pkt 9 – Tabela kursów/ Tabela oznacza zestawienie kursów średnich, kursów kupna i sprzedaży dla walut obcych oraz kursów średnich NBP, przygotowywane w każdy dzień roboczy; Tabela kursów zawiera również informacje i minimalnej kwocie transakcji negocjowanej oraz godzinę od której obowiązuje;
- § 1 ust. 2 pkt 11 – Średni kurs rynkowy oznacza średnią arytmetyczną kursów kupna i sprzedaży dla danej pary walut z systemu Reuters z momentu tworzenia danej Tabeli;
- § 2 ust. 1 – Tabela kursów tworzona jest i autoryzowana przez pracowników DSPS, upoważnionych w pełnomocnictwie udzielonym przez Zarząd (...) Bank (...) S.A.;
- § 2 ust. 3 – pierwsza tabela kursów ustalana jest każdego dnia roboczego około godz. 8.00, a następna najpóźniej do godz. 16.00 (tabela popołudniowa); w tym celu pracownicy DSPS zobowiązani są do sprawdzenia dostępności systemu informacyjnego Reuters, a następnie systemu T 24;
- § 2 ust. 5 – wysokość dopuszczalnych odchyień od średnich kursów rynkowych zaakceptowanych przez Zarząd (...) Bank (...) S.A. określa Załącznik do Instrukcji;
- § 2 ust. 6 – Tabela obowiązuje od godz. 8.00 danego dnia roboczego do momentu wprowadzenia następnej Tabeli kursów;
- § 2 ust. 7 – Tabela popołudniowa obowiązuje najpóźniej od godz. 16.00 danego dnia roboczego do wprowadzenia pierwszej Tabeli następnego dnia roboczego;
- § 2 ust 8 – Tabela popołudniowa zawiera fixingi NBP;
- § 2 ust. 10 – Tabela kursów zawiera oddzielne kursy dla operacji bezgotówkowych i gotówkowych.

Zgodnie z załącznikiem do Instrukcji maksymalne, dopuszczalne odchylenia od średnich kursów rynkowych wynosiły dla CHF (II grupa walut):

- dla Tabeli kursów bezgotówkowych:
- podstawowej - +/- 5,00 %,
- rozszerzonej - +/-5,00 %,
- dla Tabeli kursów gotówkowych:
- podstawowej - +/- 5,00 %,

- rozszerzonej - +/- 5,00 %.

Bank stosował kurs walutowy kupna i sprzedaży oddzielnie dla transakcji gotówkowych (kursy dla pieniędzy) oraz transakcji bezgotówkowych (kursy dla dewiz).

Zarządzeniem nr (...) z dnia 29.05.2013 r. Prezes Zarządu (...) Bank (...) S.A. wprowadził Instrukcję stosowania Tabeli kursów walutowych (...) Bank (...) S.A. oraz uchylił zarządzenie nr (...).

Zarządzeniem nr (...) z dnia 26.03.2014 r. Prezes Zarządu (...) Bank (...) S.A. wprowadził – z dniem 02.04.2014 r. – Instrukcję ustalania przez Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut (...) Bank (...) S.A. oraz uchylił zarządzenie nr (...).

Nowa instrukcja przewidywała, że:

- § 1 ust. 2 pkt 10 – Tabela kursów/Tabela oznacza zestawienie kursów średnich, kursów kupna i sprzedaży dla walut obcych oraz kursów średnich NBP, przygotowywane w każdy dzień roboczy; Tabela kursów zawiera również informacje i minimalnej kwocie transakcji negocjowanej oraz godzinę od której obowiązuje;

- § 1 ust. 2 pkt 12 – Średni kurs rynkowy oznacza średnią arytmetyczną kursów kupna i sprzedaży dla danej pary walut z systemu Reuters z momentu tworzenia danej Tabeli;

- § 2 ust. 1 – Tabela kursów tworzona jest i autoryzowana przez pracowników DSPS, upoważnionych w pełnomocnictwie udzielonym przez Zarząd (...) Bank (...) S.A.;

- § 2 ust. 3 – pierwsza tabela kursów ustalana jest każdego dnia roboczego około godz. 8.00, a następna najpóźniej do godz. 16.00 (tabela popołudniowa); w tym celu pracownicy DSPS zobowiązani są do sprawdzenia dostępności systemu informacyjnego Reuters, a następnie systemu T 24;

- § 2 ust. 5 – wysokość maksymalnych dopuszczalnych odchyień od średnich kursów rynkowych zaakceptowanych przez Zarząd (...) Bank (...) S.A. określa Załącznik do Instrukcji;

- § 2 ust. 6 - Tabela obowiązuje od godz. 8.00 danego dnia roboczego do momentu wprowadzenia następnej Tabeli kursów;

- § 2 ust. 7 – Tabela popołudniowa obowiązuje najpóźniej od godz. 16.00 danego dnia roboczego do wprowadzenia pierwszej Tabeli następnego dnia roboczego;

- § 2 ust 8 – Tabela popołudniowa zawiera fixingi NBP;

- § 2 ust. 10 – Tabela kursów zawiera oddzielne kursy dla operacji bezgotówkowych i gotówkowych.

/ dowód: Zarządzenie nr (...) – k. 209; Instrukcja ustalania przez Departament Sprzedaży

Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut (...) Bank (...) S.A. – k. 210-214;

Zarządzenie nr (...) – k. 215; załącznik do Instrukcji – k. 216; Zarządzenie nr

(...) – k. 218; Instrukcja ustalania przez Departament Sprzedaży Produktów

Skarbowych Tabeli Kursów Walut (...) Bank (...) S.A. – k. 219-222; Zarządzenie

nr (...) – k. 223; Instrukcja stosowania Tabeli kursów walutowych (...) Bank

(...) S.A. – k. 224-229; Zarządzenie nr (...) – k. 230; Instrukcja ustalania przez

Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut (...) Bank

(...) S.A. – k. 231-235 /

W księdze wieczystej nr (...) prowadzonej dla lokalu mieszkalnego położonego w W., dzielnicy M., przy ul. (...), o pow. 60,40 m², wraz z udziałem wynoszącym (...) w częściach wspólnych budynku i gruntu objętych KW nr (...), wpisane są:

- w dziale II – prawo własności na rzecz W. K. – na podstawie umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu i jego sprzedaży z dnia 30.07.2008 r., rep. A nr (...),

- w dziale IV – hipoteka umowna kaucyjna w kwocie 735.000 zł na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu kredytu udzielonego W. K. umową nr (...) z dnia 22.08.2008 r. – na rzecz (...) Bank (...) S.A. Oddział w Polsce w Ł. w miejsce (...) Bank (...) S.A. w G. – wobec zawarcia w dniu 02.07.2014 r. umowy przelewu wierzytelności pomiędzy (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Bank (...) ((...)) Oddział w Polsce – na podstawie oświadczenia (...) Bank (...) S.A. Oddział w W. z dnia 22.08.2008 r. oraz oświadczenia (...) Bank (...) S.A. w G. z dnia 11.07.2014 r.

/ dowód: wydruk elektronicznej KW nr (...) – k. 64-73 /

Powód odczuł zmianę wysokości raty, gdy kurs CHF wzrósł do poziomu 4,30 zł. Skorzystał z propozycji Banku dokonywania spłaty rat kredytu bezpośrednio w CHF.

W dniu 09.10.2014 r. powód złożył w (...) Banku (...) S.A. wniosek o zmianę waluty spłaty kredytu hipotecznego na CHF.

W dniu 22.10.2014 r. strony umowy kredytu (...) nr (...) zawarły porozumienie do tej umowy, na mocy którego ustaliły, że:

- w odniesieniu do umowy kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty innej niż

waluta polska kredytobiorca może (§ 1 ust. 1):

a) dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie,

b) dokonywać w walucie spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie,

- w celu dokonywania spłat bezpośrednio w walucie Bank otwiera i prowadzi Rachunek Obsługi Kredytu (ROK) nr (...) (§ 2 ust. 1).

/ dowód: porozumienie z dnia 22.10.2014 r. – k. 38-39; wniosek z dnia 09.10.2014 r. – k. 202-

204; zeznania powoda W. K. – e-protokół z dnia 11.02.2020 r.

00:16:58-01:09:57 k. 910-912 /

W dniu 11.02.2016 r. strony umowy kredytu (...) nr (...) zawarły aneks nr (...) do tej umowy, na mocy którego przyjęły okres kredytowania od dnia 22.08.2008 r. do dnia 05.08.2027 r. i jednocześnie dzień 05.08.2027 r. jako dzień spłaty kredytu.

/ dowód: aneks nr (...) z dnia 11.02.2016 r. – k. 36-37 /

Pismem z dnia 28.02.2017 r., wysłanym dnia 13.03.2007 r., pełnomocnik powoda skierowała do pozwanego Banku (...) S.A. w W. wezwanie do zwrotu – w terminie do dnia 21.03.2017 r. – wszystkich nienależnych świadczeń spełnionych na rzecz Banku przez powoda (kwot pobranych przez bank) w oparciu o nieważną umowę, tj. kwot:

- 321.522,60 PLN – tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych w okresie od 05.10.2008 r. do 06.10.2014 r.,
- 29.759,81 CHF – tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych w okresie od 05.11.2014 r. do 07.11.2014 r.,
- 219 PLN – tytułem zwrotu nienależnie pobranej opłaty za ustanowienie hipoteki,
- 30 PLN – tytułem zwrotu nienależnie pobranych opłat za wysyłkę wezwań do zapłaty,
- 837,59 CHF – tytułem zwrotu nienależnie naliczonej marży za okres od 27.08.2008 r. do 05.10.2010 r.

W piśmie pełnomocnik powoda przedstawiła obszerną argumentację dotyczącą nieważności umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 22.08.2008 r. Ponadto wezwała Bank do złożenia skutecznego wniosku o wykreślenie hipoteki kaucyjnej do wysokości 750.000 PLN na zabezpieczenie kredytu, ujawnionej w KW nr (...).

/ dowód: pismo z dnia 28.02.2017 r. wraz z dowodem nadania – k. 82-87 /

W okresie od dnia 05.10.2008 r. powód dokonał następujących wpłat na rzecz (...) Banku (...) S.A. oraz (...) S.A.:

- w okresie od dnia 05.10.2008 r. do dnia 06.10.2014 r. – 321.522,60 PLN,
- w okresie od dnia 05.11.2014 r. do dnia 07.11.2016 r. – 29.759,81 CHF,
- w okresie od dnia 06.02.2017 r. do dnia 05.10.2017 r. – 9.653,43 CHF,
- w okresie od dnia 06.11.2017 r. do dnia 20.02.2020 r. – 25.483,01 CHF,

tj. łącznie 321.522,60 PLN oraz 64.896,25 CHF.

/ dowód: zaświadczenie z dnia 30.01.2017 r. – k. 74-81; zaświadczenie z dnia 23.10.2017 r. – k.

193-202; zestawienie operacji za okres od dnia 01.04.2015 r. do dnia 16.10.2017 r. – k.

205-208 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie praktycznie w całości.

Powód dochodzi ustalenia nieważności umowy kredytu (...) zawartej dnia 22.08.2008 r. z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem (...) S.A. oraz zwrotu świadczeń spełnionych na rzecz tego Banku i następnie pozwanego w wykonaniu tejże umowy.

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego sprawy na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, zeznania świadka M. W. oraz przesłuchania powoda W. K.. Zeznania świadka J. M. (k. 648-650) nie wniosły niczego do sprawy, świadek nie kojarzyła osoby powoda ani czynności wykonywanych w związku z zawartą przez niego umową kredytu. Pozwany cofnął wnioski o przesłuchanie świadków M. K. (pismo z 26.09.2018 r. – k. 604) oraz A. S. (protokół posiedzenia z dnia 21.11.2019 r., II Cps 149/18 – k. 858). Sąd oddalił (k. 910) wniosek o przesłuchanie świadka D. G.. Świadek ten został zgłoszony (odpowiedź na pozew – k. 99) na okoliczność zasad ustalania i rynkowego charakteru kursów stosowanych przez Bank. Zasady ustalania kursów walut przez banki są znane Sądowi i pełnomocnikom stron z innych, podobnych spraw, nadto zaś pozwany przedłożył z odpowiedzią na pozew stosowne dokumenty, co czyni przesłuchanie świadka zbędnym. Ocena rynkowego charakteru kursów walut może natomiast być postrzegana jako wiedza specjalna, wymagająca zasięgnięcia opinii biegłego.

Sąd pominął także dowody z opinii biegłych wnioskowane przez obie strony, uznając, iż przeprowadzenie takich dowodów jest zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem ocena ważności umowy kredytu z dnia 22.08.2008 r. lub

abuzywności jej postanowień to ocena prawna leżąca wyłącznie w gestii Sądu, zaś wysokość świadczeń spełnionych przez powoda wynika z przedłożonych przez obie strony dokumentów, zestawień, historii rachunku kredytowego, itp.

Podstawę prawną zgłoszonych przez powoda roszczeń stanowią przepisy art. 189 kpc w zw. z art. 58 § 1 kc oraz art. 410 § 1 i 2 kc w zw. z art. 405 kc.

Ocena ważności umowy z dnia 22.08.2008 r. wymaga odniesienia się do ogólnych reguł stosunku kredytu bankowego.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Natomiast według art. 69 ust. 2 pr. bank. umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;
- 4) zasady i termin spłaty kredytu;
 - 4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Ponadto stosownie do art. 69 ust. 3 pr. bank. w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie; w tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Prawo bankowe nie definiuje pojęć kredytu indeksowanego i kredytu denominowanego. Charakter tych umów wykształcił się w praktyce obrotu. Kredyt denominowany oznacza kredyt wyrażony w walucie obcej (w tym wypadku CHF), którego wartość podlega przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia wydania decyzji kredytowej, z dnia zawarcia umowy, z dnia wypłaty (uruchomienia) kredytu albo z innej jeszcze daty; wartość wyrażona w walucie obcej stanowi podstawę do ustalenia wysokości rat spłaty kredytu wskazywanych w harmonogramach płatności, które to raty z kolei każdorazowo podlegają przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia płatności raty, z dnia poprzedzającego dzień płatności raty albo z innej jeszcze daty.

Regulacje dotyczące kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej zostały wprowadzone do art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 pr. bank. z dnia 26.08.2011 r. na mocy ustawy z dnia 26.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984 – tzw. ustawy antyspreadowej). Nie oznacza to jednak, iż przed tą datą zawarcie umowy kredytu tego rodzaju było niedopuszczalne. Przeciwnie, możliwość zawarcia umowy kredytu zawierającej tego rodzaju postanowienia mieściła się w ramach ogólnej swobody kontaktowania przewidzianej w art. 353¹ kc (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29.04.2015 r., V CSK 445/14; z dnia 22.01.2016 r., I CSK 1049/14).

Łącząca strony umowa kredytu z dnia 22.08.2008 r. nie jest nieważna tylko dlatego, że jej przedmiotem jest kredyt denominowany do CHF. Natomiast można dopatrzeć się wadliwości tej umowy z uwagi na wadliwość jej konkretnych postanowień.

Jak wynika z art. 69 ust. 1 pr. bank., essentialia negotii umowy kredytu stanowią: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz do zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu stanowi odrębny typ umowy nazwanej. Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna. Istotą kredytu jest oddanie środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy (co odróżnia kredyt od pożyczki pieniężnej polegającej na przeniesieniu środków pieniężnych na własność) oraz konieczność określenia celu umowy (w przypadku pożyczki wobec przeniesienia własności cel nie ma znaczenia). Uwzględniając powyższe, należy rozważyć istotę łączącego strony zobowiązaniowego stosunku prawnego znajdującego swe źródło w umowie kredytu z dnia 22.08.2008 r.

Według § 1 ust. 1 tej umowy (...) Bank (...) S.A. udzielił powodowi kredytu denominowanego w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 246.397,73 CHF. Wypłata kredytu miała nastąpić w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej, (§ 12 ust. 2 COU). Z kolei spłata kredytu miała nastąpić również w złotych w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej (§ 15 ust. 7 COU). Powołane postanowienia wskazują zatem, że strony zawarły umowę, mocą której Bank zobowiązał się przekazać do dyspozycji powoda nieokreśloną kwotę złotych polskich stanowiącą równowartość określonych w umowie franków szwajcarskich. Wartość ta miała zostać ustalona przy zastosowaniu kursu kupna (aktualna tabela kursów) obowiązującego w Banku w dniu wypłaty środków (§ 12 ust. 3 COU). Tak skonstruowana umowa nie nosi cech umowy kredytu oznaczonych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego, a w konsekwencji jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 kc.

Przede wszystkim brak jest w istocie jednoznacznego i stanowczego określenia w umowie sumy pieniężnej oddanej do dyspozycji kredytobiorcy. Z jednej strony bowiem umowa stanowi o udzieleniu kredytu w złotych polskich, ale suma kredytu w walucie polskiej nie została wskazana. Z drugiej strony umowa określa sumę kredytu jako równowartość sumy wyrażonej we frankach szwajcarskich, ale sama w sobie nie określa tej sumy, tylko w ogólnych warunkach odsyła do określenia tej równowartości w dniu wypłaty środków z kredytu, czyli do daty w istocie w umowie kredytu nieskonkretyzowanej.

Zachodzi zatem istotna i zasadnicza sprzeczność pomiędzy określeniem kredytu jako udzielonego w złotych polskich a oznaczeniem przedmiotu umowy kredytu, jakim jest oddanie do dyspozycji kredytobiorcy oznaczonej sumy pieniężnej. Sumą tą nie była suma 246.379,73 CHF. (...) Bank (...) S.A. takiej kwoty nie wypłacił ani bezpośrednio powodowi ani podmiotom wskazanym w zleceniu wypłaty.

Powód wskazał we wniosku kredytowym, że ubiega się o udzielenie mu kredytu w kwocie 490.000 zł i taka kwota została mu faktycznie wypłacona. Z umowy kredytu nie wynika jednakże, według jakiego kursu (z jakiej daty) zostało dokonane przeliczenie wnioskowanej przez powoda sumy w PLN na sumę w CHF. Kurs ten wynosił 1,9888.

W sytuacji, gdy wartość kredytu wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu oraz realnie spłacane raty opiewały na wartości w złotych polskich, kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej kwoty kredytu,

bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota, co więcej, podlegająca stałej zmianie przy każdej zmianie harmonogramu płatności. Cecha ta stanowi znaczące odejście od ustawowej konstrukcji kredytu, której elementem przedmiotowo istotnym jest obowiązek kredytobiorcy dokonania zwrotu otrzymanej od banku sumy pieniężnej.

W ocenie Sądu nie zachodziły żadne okoliczności uniemożliwiające dokonanie w umowie przeliczenia walutowego według stanu z dnia zawarcia umowy i wskazanie sumy kredytu w CHF i PLN.

Dodatkowo należy wskazać, iż treść umowy kredytu z dnia 22.08.2008 r. została opracowana niezgodnie z ówczesnie obowiązującą w (...) Banku (...) S.A. instrukcją udzielania kredytów denominowanych. Instrukcja ta przewidywała bowiem (II.3.1.b), iż w przypadku wniosku o kredyt w walucie polskiej (jak w przypadku powoda, który wskazał na sumę 490.000 zł) kwota kredytu wyliczana jest po kursie kupna waluty z dnia podpisania umowy (a nie po kursie uruchomienia).

Następnie należy podzielić argumentację powoda w zakresie abuzywnego charakteru

postanowień umowy kredytu, w szczególności postanowień §§ 1 ust. 2, 8 ust. 6, 12 ust. 3, 15 ust. 7 pkt 3.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przepis art. 385¹ § 2 kc wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Wreszcie stosownie do art. 385² kc oceny zgodności postanowienia z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Nie budzi wątpliwości fakt, iż powód, zawierając umowę o kredyt hipoteczny z (...) Bankiem (...) S.A., występował w charakterze konsumenta w rozumieniu art. 22¹ kc, albowiem zaciągnął kredyt w celu spłaty wcześniejszego kredytu zaciągniętego na nabycie lokalu przeznaczzonego na zaspokojeni potrzeb mieszkaniowych.

Powód wykazał także – poprzez swoje zeznania – że postanowienia umowy o kredyt (...), ukształtowanej z użyciem wzorca pochodzącego od tego Banku (Części ogólnej umowy), nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione, w szczególności w zakresie dotyczącym klauzul przeliczeniowych.

W ocenie Sądu, za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta oraz sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać posługiwanie się przez (...) Bank (...) S.A. po pierwsze kursami kupna/sprzedaży CHF ustalonymi jednostronnie przez Bank, pochodzącymi z jego Tabeli kursów, po drugie zaś różnymi kursami dla różnych przeliczeń, o czym stanowią przywołane zapisy COU.

Kurs zakupu i sprzedaży ustalany był przez Bank, który nie wskazał ani w samej umowie kredytu ani w jej ogólnych warunkach metody wyliczania tych kursów, poddającej się weryfikacji. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczenia pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Natomiast mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134). Nawet, jeżeli tabele kursowe były sporządzane na podstawie wyjściowych danych transakcyjnych z rynku międzybankowego, niezależnych od banku (np. poprzez system Reuters), to i tak metody ustalania kursów nie były uzgadniane w ramach indywidualnych, jednostkowych umów.

W dacie uruchomienia kredytu Bank stosował kurs kupna waluty według Tabeli kursów z

dnia wypłaty środków, zaś w dacie spłaty rat kapitałowo-odsetkowych stosował kurs sprzedaży

waluty według Tabeli kursów z dnia spłaty. Zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna oraz innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez Bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami. Na tym polega istota tzw. spreadu walutowego. Na potrzeby przeliczenia kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez NBP z dnia zawarcia umowy oraz z dnia płatności kolejnej raty kredytu. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą tzw. antyspreadową z dnia 26.07.2011 r.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w aktualnym orzecznictwie sądowym prezentowany jest pogląd, iż klauzule przeliczeniowe zawarte w umowach kredytów indeksowanych lub denominowanych do CHF dotyczą głównych świadczeń stron, jako że określają zobowiązanie banku do wypłaty kredytu oraz zobowiązanie kredytobiorcy do jego spłaty, wobec czego – w sytuacji nieprecyzyjnego określenia tychże świadczeń na skutek eliminacji klauzul niedozwolonych umowę kredytu zawierającą takie postanowienia należy postrzegać jako nieważną. Stanowisko takie dotyczy w szczególności oceny umów kredytów typu (...) zawieranych z pośrednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem (...) S.A. w G. (por. wyroki: Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 07.11.2019 r., I ACa 1296/18; Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19.06.2019 r., I ACa 250/19; Sądu Okręgowego w Warszawie: z dnia 20.12.2019 r., XXV C 2120/19; z dnia 29.10.2019 r., III C 1284/18, i z dnia 03.07.2018 r., III C 1575/16).

Reasumując powyższe, usprawiedliwione jest stanowisko powoda co do nieważności umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 22.08.2008 r.

Zgodnie z art. 189 kpc powód może żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, jeżeli ma w tym interes prawny.

Powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa może zostać uwzględnione wtedy, gdy spełnione są dwie przesłanki merytoryczne: interes prawny oraz wykazanie prawdziwości twierdzeń powoda o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje. Pierwsza z tych przesłanek warunkuje określony skutek tego powództwa, decydując o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, wykazanie zaś istnienia drugiej z tych przesłanek decyduje o kwestii zasadności powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.06.2001 r., II CKN 898/00).

Interes prawny w rozumieniu art. 189 kpc oznacza potrzebę prawną, wynikającą z sytuacji prawnej, w jakiej znajduje się powód. Może wynikać z bezpośredniego zagrożenia prawa powoda lub zmierzać do zapobieżenia temu zagrożeniu. Interes prawny występuje także wtedy, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, mająca charakter obiektywny. Powód musi udowodnić, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego praw przez definitywne zakończenie istniejącego między stronami sporu lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu w przyszłości takiego sporu, tj. obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania. Na takie cechy roszczenia o ustalenie z art. 189 kpc wskazywał wielokrotnie Sąd Najwyższy, m.in. w wyrokach: z dnia 30.10.1990 r., I CR 649/90; z dnia 08.05.2000 r., V CKN 29/00; z dnia 04.10.2001 r., I CKN 425/00; z dnia 01.04.2004 r., II CK 125/03; z dnia 18.06.2009 r., II CSK 33/09; z dnia 18.03.2011 r., III CSK 127/10; z dnia 09.02.2012 r., III CSK 181/11, OSNC 2012/7-8/101; z dnia 14.03.2012 r., II CSK 252/11; z dnia 29.03.2012 r., I CSK 325/11; z dnia 19.09.2013 r., I CSK 727/12. Inaczej mówiąc, przez interes prawny w procesie cywilnym należy rozumieć obiektywną w świetle obowiązujących przepisów prawnych, to jest wywołaną rzeczywistym narażeniem lub zagrożeniem określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania określonej treści wyroku (T. Rowiński, Interes prawny w procesie cywilnym i w postępowaniu nieprocesowym, Warszawa 1971, s. 26).

Osoba zainteresowana może dochodzić roszczenia o ustalenie, jeśli nie może uzyskać jakiegokolwiek innej ochrony, w jakikolwiek inny sposób, niż poprzez uzyskanie i przedłożenie wyroku ustalającego istnienie lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. O istnieniu interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc decyduje faktyczna, konkretna potrzeba ustalenia. Potrzeba ta zaś niewątpliwie występuje wówczas, kiedy ustalenie prowadzi do definitywnego rozwiązania problemów powoda i chroni jego również na przyszłość przed posunięciami strony przeciwnej.

Biorąc pod uwagę fakt, iż umowa kredytu nr (...) została zawarta na okres od dnia 22.08.2008 r. do dnia 05.08.2025 r. – przedłużony następnie do dnia 05.08.2027 r., oraz twierdzenia powoda co do tego, że w chwili zawarcia umowy i obecnie nie ma realnej możliwości obiektywnego ustalenia kursu waluty, według którego następuje przeliczanie rat, pobieranych regularnie przez pozwanego, należy uznać, że niepewność sytuacji prawnej powoda została dostatecznie uzasadniona i wymaga wiążącego rozstrzygnięcia. Ustalenie nieważności umowy kredytu zwalnia powoda z obowiązku dalszego uiszczania kolejnych rat kredytu i otwiera drogę do rozliczenia kredytu.

W tej sprawie spełnione zostały przesłanki ustalenia nieważności umowy kredytu na podstawie art. 189 kpc, tj. posiadanie przez powoda interesu prawnego w żądaniu takiego ustalenia oraz zaistnienie wadliwości umowy w postaci jej sprzeczności z prawem skutkującej nieważnością na podstawie art. 58 § 1 kc.

Zgodnie z art. 405 kc w zw. z art. 410 § 1 kc kto spełnił świadczenie nienależne, obowiązany

jest do jego zwrotu. Zgodnie zaś z art. 410 § 2 kc świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W konsekwencji ustalenia nieważności umowy kredytu powód może domagać się zwrotu świadczenia nienależnie spełnionego w wykonaniu tejże umowy, tj. zwrotu kwot przekazanych pozwanemu Bankowi i jego poprzednikowi prawnemu tytułem spłaty kredytu.

Niezasadny był zarzut pozwanego dotyczący przedawnienia roszczenia. Powód dochodzi zwrotu świadczenia nienależnego spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy kredytu. Zupełnie chybione było zatem odwołanie się do dwuletniego przedawnienia roszczeń z umowy rachunku bankowego. To, że spłata rat następowała poprzez ich pobieranie z rachunku powoda, nie ma znaczenia dla oceny roszczenia znajdującego podstawę w art. 410 i 1 i 2 kc. Roszczenie o zwrot świadczenia nienależnego nie jest także roszczeniem o świadczenie okresowe, podlegającym trzyletniemu przedawnieniu. Okresowy charakter mają raty kredytu i roszczenie banku o ich zapłatę, ale nie roszczenie drugiej strony z tytułu kondykcji. Roszczenie powoda podlega ogólnemu, 10-letniemu przedawnieniu z art. 118 kc w brzmieniu obowiązującym sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 13.04.2018 r. Pozew został wniesiony w dniu 18.05.2017 r., a zatem przed upływem 10 lat od dnia wypłaty kredytu, a nawet od dnia zawarcia umowy. Z kolei rozszerzenie powództwa dotyczyło okresu od 06.10.2017 r., czyli również do dnia jego zgłoszenia nie upłynął wskazany okres. Nie może być zatem mowy o przedawnieniu roszczenia o świadczenie. Z kolei roszczenie o ustalenie w ogóle nie podlega przedawnieniu. Żądanie ustalenia nieważności umowy jest roszczeniem w znaczeniu prawnoprocesowym, a nie materialnym. Przedawnienie w rozumieniu art. 117 § 1 i 2 kc dotyczy natomiast roszczeń materialnoprawnych, czyli takich praw podmiotowych, które polegają na możliwości żądania od innej osoby określonego zachowania (najczęściej spełnienia określonego świadczenia). Strona umowy dochodząca ustalenia jej nieważności niczego nie żąda od strony przeciwnej. Przedawnienie oznacza, iż dłużnik może – po upływie jego terminu – uchylić się od zaspokojenia roszczenia. Pozwany w sprawie o ustalenie nieważności umowy nie ma się od czego uchylić, bo nie jest obowiązany niczego spełniać ani zaspokajać. Strona umowy może wystąpić o ustalenie jej nieważności, o ile posiada interes prawny, w każdym czasie w trakcie trwania umowy, a nie tylko przez 10 lat od jej zawarcia.

Ze wszystkich złożonych do akt sprawy zestawień spłat kredytu wynika, że od dnia 05.10.2008 r. do dnia 20.02.2020 r. powód spłacił łącznie 321.522,60 PLN oraz 64.896,25 CHF.

Powód po rozszerzeniu powództwa zażądał 321.672,40 zł, czyli o 149,80 zł więcej. Nie wskazał jednak, z czego ta różnica wynika. Powołał się na pobranie przez Bank opłaty od wniosku o wpis hipoteki, opłaty za wysłanie wezwania do zapłaty oraz podwyższonej marży. Jednakże opłata za wpis hipoteki, nawet przekazana Bankowi, nie jest świadczeniem z tytułu umowy kredytu (spłaty kredytu) i nie podlega zwrotowi na podstawie art. 405 i 410 kc, co najwyżej możnaby rozważać jej zwrot w kategorii odszkodowania w związku z zawarciem wadliwej umowy. Opłata za wezwanie do zapłaty również nie jest elementem spłaty kredytu, tylko konsekwencją przekroczenia terminu płatności, czego powód mógł przecież uniknąć. Jeżeli chodzi natomiast o pobraną podwyższoną marżę, to nie wynika z dokumentów rozliczeniowych, kiedy konkretnie została pobrana i w jakiej wysokości w PLN.

Sąd zasądził zatem od pozwanego na rzecz powoda:

- w punkcie II wyroku – 321.522,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi

w sposób następujący:

- od kwoty 196.552,23 zł – od dnia 24.10.2017 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 124.970,37 zł – od dnia 03.04.2020 r. do dnia zapłaty;

- w punkcie III wyroku – 64.805,87 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 03.04.2020 r. do dnia zapłaty.

Powód uiszczył na rzecz pozwanego 64.896,25 CHF, zażądał jednakże zwrotu niższej kwoty – 64.805,87 CHF.

Zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego należy do tzw. zobowiązań bezterminowych, w których termin spełnienia świadczenia nie jest z góry oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, wobec czego spełnienie winno nastąpić niezwłocznie po wezwaniu do wykonania zgodnie z art. 455 kc. Niezwłoczne spełnienie świadczenia pieniężnego w rozumieniu art. 455 kc oznacza z reguły spełnienie go w terminie 14 dni (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.05.1991 r., II CR 623/90; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20.03.2012 r., I ACa 191/11).

Powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty pismem z dnia 28.02.2017 r., nie dołączył jednakże dowodu doręczenia tego wezwania. W takiej sytuacji za wezwanie do zapłaty należy uznać dopiero doręczenie pozwanemu odpisu pozwu, co nastąpiło dnia 09.10.2017 r. (k. 97). Zatem odsetki za opóźnienie w zapłacie pierwotnie żądanej sumy 196.552,23 zł przypadają powodowi od dnia 24.10.2017 r. Z kolei okres opóźnienia pozwanego w stosunku do rozszerzonego żądania rozpoczął swój bieg po 14 dniach od doręczenia pozwanemu – w dniu 19.03.2020 r. (k. 974) pisma zawierającego to rozszerzenie, tj. od dnia 03.04.2020 r.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieusprawiedliwione.

Powództwo zostało uwzględnione praktycznie w całości, co oznacza przyznanie powodowi zwrotu kosztów procesu w pełnym zakresie na podstawie art. 100 zd. drugie kpc. Koszty te obejmują: opłatę od pozwu – 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – 10.800 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, opłatę od zażalenia – 200 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu zażaleniowym ustalone zgodnie z 10 ust. 2 pkt 2 przywołanego rozporządzenia – 5.400 zł, opłatę od wniosku o udzielenie zabezpieczenia, tj. łącznie 17.517 zł.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.